



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13928

Tarih : 16-09-2025

10/3123

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye genelinde köy yerleşik alanları ve civarı sınırları içerisinde kalan ve vasfını yitirmiş mera alanlarının yarattığı sorunların araştırılarak vatandaşların mağduriyetlerinin giderilmesi, çözüm yollarının belirlenmesi ve bu konuda kapsamlı bir mevzuat düzenlemesi yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sümeyye BOZ

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Muş ilinde 368 köy ve 210 mezra bulunmakta olup, köy yerleşik alanlarının büyük bir kısmında vasfını yitirmiş mera alanları yer almaktadır. Yapılan araştırmalara göre yalnızca 150 köyün yerleşik alanı ve civarı sınırları içerisinde yaklaşık 3.435 hektar alan fiilen vasfını kaybetmiş durumdadır. Bu araziler, özellikle 1966 Varto depremi ve sonraki doğal afetler nedeniyle devlet tarafından yerleşime açılmış, köy yerleşim alanlarının yetersiz kalması sebebiyle de vatandaşlar tarafından konut ve hayvancılık amaçlı kullanılmaya başlanmıştır. Ancak hukuken bu alanlarda herhangi bir vasfı değişikliği yapılmadığı için mera statüsü korunmuş, fiilî kullanım ile hukuki statü arasında derin bir çelişki doğmuştur.

Yurttaşlar günümüzde bu sebeple çok ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Köy yerleşim alanları içinde yıllardır konut olarak kullanılan yerlerde yapı ruhsatı alınamamakta, elektrik ve su gibi temel altyapı hizmetlerine erişim sağlanamamakta, mera işgali gerekçesiyle idari para cezaları ve hukuki işlemler uygulanmaktadır. Yurttaşlar açısından barınma, üretim ve geçim haklarını doğrudan ilgilendiren bu belirsizlik, sosyal ve ekonomik mağduriyetleri derinleştirmektedir.

Mevzuatta 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 14'üncü maddesi meraların tahsis amacının değiştirilebilmesine ve bu alanların Hazine adına tesciline imkân tanımaktadır. Ancak uygulamada bu hüküm, köy yerleşik alanı ve civarında vasfını yitirmiş meralar için işletilmemektedir. 3402 sayılı Kadastro Kanunu ve ilgili yönetmelikler bu özel duruma çözüm getirmemekte, vatandaşların fiilî kullanım hakları ile hukuki statü arasındaki çelişki devam etmektedir. Uygulamadaki başlıca sorunlar; komisyon kararlarının keyfiliğe açık olması, tahsis değişikliklerinde ekolojik etki raporu ve şeffaflık eksikliği, 20 yıllık ot geliri üzerinden hesaplanan bedellerin objektif kriterlere bağlanmaması, tahsis değişikliği sonrası denetim yapılmaması ve vatandaşların cezai yaptırımlarla mağdur edilmeye devam etmesidir.

Bu nedenle köy yerleşik alanı ve civarı sınırlarında kalan ve vasfını kaybetmiş mera alanlarının kapsamlı şekilde tespiti yapılarak Maliye Hazinesi üzerinden fiilen kullanan vatandaşlara, bedeli karşılığında devredilmesi gerekmektedir. Böyle bir düzenleme ile köylüler mülkiyet hakkına kavuşacak, yapı ruhsatı ve altyapı hizmetlerinden yararlanabilecek, cezai yaptırımlardan kurtulacak, devlet ise kayıtlı ve denetimli bir mülkiyet dönüşümünü sağlayacaktır. Ayrıca sürecin şeffaf ve adil yürütülmesi için meslek odaları, barolar ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı sağlanmalı, tescil edilen alanların tapu ve harita kayıtlarına işlenmesi zorunlu hale getirilmelidir.

Muş'ta yaşanan bu sorun Türkiye genelinde de yaygın olup, köylerin sosyal ve ekonomik kalkınmasının önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. Bu nedenle kurulacak bir Meclis Araştırma Komisyonu'nun konuyu bütün boyutlarıyla inceleyerek gerekli hukuki ve idari düzenlemeleri ortaya koyması büyük önem arz etmektedir.

1			
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	Celen
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	Samer Olan
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	Muhsin
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	Özge
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	Ayşe
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	Mehmet
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	Zülküf
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	Kamuran
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	Hüseyin
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	Sevilay
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	Yılmaz
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	Öznur
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	Nejla
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	Ferit
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	Ceylan
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	İbrahim
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	Kezban
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	Mahmut